

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

PSIHOLOGIJA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2022./2023.

PSI.56.HR.R.K1.24

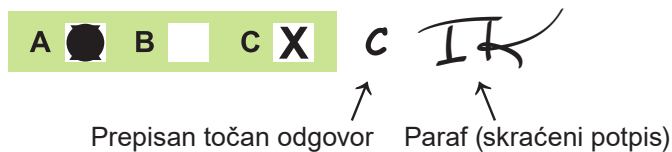

53690

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 24 stranice, od toga 4 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Kojoj vrsti čimbenika koji utječu na ponašanje i psihičke procese pripada običaj da se mladence posipa rižom kao simbolom plodnosti i bogatstva?

A. fizikalnim
B. biološkim
C. socijalnim
D. emocionalnim

(1 bod)

2. Koji je od navedenih zaključaka točan ako je između emocionalne inteligencije i agresivnoga ponašanja utvrđena negativna korelacija?

A. Osobe koje su agresivne manje su emocionalno inteligentne.
B. Osobe koje nisu agresivne manje su emocionalno inteligentne.
C. Osobe koje su agresivne ujedno su i emocionalno inteligentnije.
D. Agresivnost osobe i njezina emocionalna inteligencija nisu povezane.

(1 bod)

3. Koji je sljedeći korak u istraživanju ako želimo proučavati utjecaj pletenja na koncentraciju ispitanika?

A. prikupljanje podataka
B. postavljanje hipoteze
C. interpretacija rezultata
D. osmišljavanje postupka istraživanja

(1 bod)

4. Prema nekim istraživanjima utvrđeno je da bonus na plaću uzrokuje povećanje motivacije zaposlenika. Koja metoda istraživanja omogućuje donošenje ovoga zaključka?

- A. opažanje
- B. eksperiment
- C. studija slučaja
- D. korelacijska metoda

(1 bod)

5. U kojemu se od navedenih primjera prema načelu sličnosti ljudi percipiraju kao skupina?

- A. Putnici ulaze u autobus.
- B. Policajci čekaju prosvjednike na barikadama.
- C. Posjetioци muzeja promatraju izloženu skulpturu.
- D. Ljudi stoje u redu kako bi kupili karte za kazalište.

(1 bod)

6. Kako se naziva perceptivna pojava kod koje nam se čini da se neonska reklama u obliku valova miče iako je riječ o izmjeničnome paljenju i gašenju lampica?

- A. prividno gibanje
- B. inducirano gibanje
- C. perceptivna konstantnost
- D. načelo zajedničkoga kretanja

(1 bod)

7. Pozorno pročitajte tekst.

Moje su noge duboko ukorijenjene u zemlji na kojoj živim i radim...To je najbolja edukacija za chefa, i zato ja danas točno znam što je najbolja osobina svake namirnice.

Izvor: www.tportal.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Koja je vrsta pamćenja opisana u tekstu?

- A. senzorno
- B. epizodičko
- C. semantičko
- D. nedeklarativno

(1 bod)

Psihologija

---

8. Kojim je postupkom operantnoga uvjetovanja dijete naučilo da će mu roditelji kupiti nešto u trgovini ako bude dovoljno dugo plakalo?

- A. kaznom zadavanjem
- B. kaznom uklanjanjem
- C. pozitivnim potkrepljenjem
- D. negativnim potkrepljenjem

(1 bod)

9. Pozorno pročitajte tekst.

– Otkad znam za sebe, volim motore, a još kao dijete većinu dana provodila sam s tatom u garaži. Prvi motor dobila sam kad mi je bilo sedam godina, no željela sam ga i ranije jer sam oduvijek htjela biti poput tate kaže Makaranka Petra...

Izvor: www.slobodnadalmacija.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Kojom je vrstom učenja Petra razvila interes za motore?

- A. učenjem uvidom
- B. učenjem promatranjem
- C. klasičnim uvjetovanjem
- D. operantnim uvjetovanjem

(1 bod)

10. Tino uči gradivo za test iz povijesti. Koji mu proces omogućuje prelazak informacija iz kratkoročnoga u dugoročno pamćenje?

- A. kodiranje
- B. dosjećanje
- C. pronalaženje
- D. usmjeravanje pozornosti

(1 bod)

11. Koja je od navedenih emocija evolucijski najznačajnija?

- A. strah
- B. sram
- C. ponos
- D. ljubomora

(1 bod)

12. Čak i 20 godina nakon vjenčanja Antoniji se pojavi osmijeh na licu kada čuje pjesmu prvoga plesa sa svojega vjenčanja. Koja je sastavnica emocija opisana u navedenom primjeru?

- A. tjelesna reakcija
- B. izražajna reakcija
- C. emocionalni doživljaj
- D. kognitivna interpretacija

(1 bod)

13. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na strategiju suočavanja usmjerenu na emocije zbog stresa na poslu?

- A. Osoba svakodnevno traži novi, manje stresan posao.
- B. Osoba dogovara sa šefom drugačiji način raspodjele posla.
- C. Osoba bolje organizira svoje radne obveze i postavlja prioritete.
- D. Osoba se petkom nakon zahtjevnoga posla opušta u društvu prijatelja.

(1 bod)

14. Marko radi prekovremeno kako bi uštedio za stan i kako bi ga šef pohvalio iako u budućnosti planira naći drugi posao. Koje dvije vrste potreba prema Maslowljevoj hijerarhiji motiva potiču Marka na prekovremeni rad?

- A. potreba za ljubavlju i potreba za poštovanjem
- B. potreba za sigurnosti i potreba za poštovanjem
- C. potreba za ljubavlju i potreba za samoaktualizacijom
- D. potreba za poštovanjem i potreba za samoaktualizacijom

(1 bod)

Psihologija

---

15. Nakon nagloga prekida uspješne plivačke karijere plivačica je zbog bolesti našla utjehu u poslu trenerice plivanja. Koji je obrambeni mehanizam opisan u navedenom primjeru?

- A. projekcija
- B. negiranje
- C. supstitucija
- D. kompenzacija

(1 bod)

16. Kako se prema psihoanalitičkom pristupu može objasniti nezadovoljstvo učenika samim sobom jer nije ostvario uspjeh na testu?

- A. Ima nisku samoefikasnost.
- B. Ne uspijeva ostvariti svoje potencijale.
- C. Loša ocjena na testu predstavlja mu kaznu.
- D. Osjeća krivnju jer mu je jako izražen superego.

(1 bod)

17. Koja tvrdnja točno opisuje odnos kronološke i mentalne dobi kod natprosječno inteligentnoga djeteta?

- A. Djetetova mentalna dob veća je od kronološke.
- B. Djetetova kronološka dob veća je od mentalne.
- C. Djetetova mentalna i kronološka dob su jednake.
- D. Djetetova kronološka i mentalna dob nisu povezane.

(1 bod)

18. Koja od navedenih tvrdnja točno opisuje utvrđene spolne razlike u inteligenciji?

- A. Žene imaju razvijeniju opću inteligenciju od muškaraca.
- B. Muškarci imaju razvijeniju prostornu inteligenciju od žena.
- C. Muškarci imaju razvijeniju verbalnu tečnost i pamćenje riječi od žena.
- D. Žene imaju razvijeniju sposobnost predočavanja rotacije trodimenzionalnih predmeta.

(1 bod)

19. Majka djetetu zabranjuje odlazak na igralište ne objašnjavajući mu razloge, već mu kaže: *Jer ja tako kažem*. Koji je roditeljski stil opisan u navedenome primjeru?

- A. autoritarni
- B. ravnodušni
- C. popuštajući
- D. autoritativni

(1 bod)

20. U kojoj fazi kognitivnoga razvoja dijete počinje razumijevati da ima istu količinu čokolade kada je u komadu i kada je taj komad razlomljen na manje dijelove?

- A. u senzomotornoj fazi
- B. u predoperacijskoj fazi
- C. u fazi konkretnih operacija
- D. u fazi formalnih operacija

(1 bod)

21. Za koju je razvojnu fazu karakteristično formiranje vlastitoga identiteta?

- A. za kasno djetinjstvo
- B. za adolescenciju
- C. za odraslu dob
- D. za starost

(1 bod)

22. Fani trenira u klubu u kojemu je svim igračicama zabranjeno pušenje i konzumiranje kofeinskih napitaka. Kada izađe s društvom s fakulteta u kafić, odbija ponuđenu kavu i cigarete.

Kojim se grupnim utjecajem može objasniti njezino ponašanje?

- A. normama
- B. stereotipom
- C. halo-efektom
- D. deindividuacijom

(1 bod)

Psihologija

---

23. Koji od navedenih primjera opisuje neverbalnu komunikaciju?

- A. Miris ga je iritirao.
- B. Glas mu je drhtao.
- C. Preplavila ga je radost.
- D. Srce mu je snažno kucalo.

(1 bod)

24. Koja od navedenih tvrdnja opisuje atribucijski proces?

- A. Dalija sagledava problem iz perspektive svoje sestre.
- B. Igoru vjerovanje u vlastiti uspjeh olakšava učenje za maturu.
- C. Gea pronalazi mnogo kreativnih rješenja za uređenje svojega stana.
- D. Viktor objašnjava svoje kašnjenje na sastanak stalnim gužvama u prometu.

(1 bod)

25. Lucija je uz smiješak otvorila vrata dizala starijoj gospođi, prihvatila vrećice iz njezinih ruku i pomogla joj ih donijeti do stana. Gospođa je bila oduševljena ljubaznošću djevojke te je pomislila kako je sigurno brižna, vrijedna i pametna. Koja je pojava opisana u navedenom primjeru?

- A. halo-efekt
- B. socijalna facilitacija
- C. socijalna interferencija
- D. samoispunjavajuće proročanstvo

(1 bod)

26. Mario ima predrasude prema Azijatima i privatno se ne druži s njima, no zapošljava se u tvrtki u kojoj mu je nadređena osoba Azijat. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva stanje nelagode koje Mario smanjuje tako što u razgovoru o poslu svojim prijateljima kaže da Azijati i nisu baš tako loši ljudi?

- A. logička pogreška
- B. kognitivna disonanca
- C. pogreška prvoga dojma
- D. osnovna atribucijska pogreška

(1 bod)

- 27.** Josip kupuje isključivo njemačke marke automobila jer smatra da su pouzdani i kvalitetni. Prilikom kupnje novoga automobila usmjerio se na njegove kvalitete, a u potpunosti je zanemario informacije koje su se pojavljivale u medijima o njegovim čestim kvarovima i nizu nedostataka. Čime se može objasniti Josipovo ponašanje?
- A.** socijalnim učenjem
  - B.** pozitivnim transferom
  - C.** socijalnim zabušavanjem
  - D.** selektivnošću percepcije

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

28. Psiholog želi istražiti utjecaj dugotrajne nezaposlenosti na psihičko zdravlje te odabire osobe od 45 do 60 godina koje su nezaposlene barem 5 godina. Kako se u istraživanjima naziva odabrani dio populacije uključen u istraživanje?

(1 bod)

29. Djevojčica se boji paukova i kad je jednoga vidjela na zidu kuće, pobjegla je unutra ispričati baki kako će pauk od pet metara pojesti kuću.

Kojoj vrsti čimbenika pripada strah koji utječe na percepciju djevojčice?

(1 bod)

30. U kojoj su vrsti dugoročnoga pamćenja liječniku pohranjene informacije o različitim poremećajima spavanja?

(1 bod)

31. Koja vrsta motivacije s obzirom na vrstu poticaja djeluje na osobu koja uvijek časti druge u kafiću da bi zadobila poštovanje?

(1 bod)

- 32.** Ljudi su u vrijeme pandemije izvještavali da se jako teško koncentriraju u poslu koji su prije obavljali bez problema. Kojoj skupini znakova stresa pripada znak opisan u navedenome primjeru?

(1 bod)

- 33.** Kako se naziva krivulja prema kojoj se raspodjeljuje inteligencija u populaciji?

(1 bod)

- 34.** Koji poremećaj ličnosti karakterizira pretjerana uvjerenost u svoju jedinstvenost i talentiranost te podcjenjivanje drugih ljudi?

(1 bod)

- 35.** Desetomjesečno dijete uznemiri se kada majka napusti prostoriju i brzo se umiruje u njezinu naručju kada se vrati. Koje je obilježje socioemocionalnoga razvoja djeteta opisano u navedenome primjeru?

(1 bod)

- 36.** Pred prepunom dvoranom iskusni govornik održao je svoj najbolji motivacijski govor. Koja je vrsta socijalnoga utjecaja opisana u navedenome primjeru?

(1 bod)

Psihologija

- 37.** Zahvaljujući kojemu socijalnom utjecaju profitira modna industrija ako mnogi ljude nose komade odjeće koji su hit određene sezone?

(1 bod)

- 38.** Iako ju je na sastanku kolegica stalno napadala i provocirala, Tena joj je smireno odgovarala na pitanja i objašnjavala uzroke nesporazuma. Kako se naziva vrsta inteligencije opisana u navedenom primjeru?

(1 bod)

- 39.** Na koncertu je masa ljudi vrištala, međusobno se grlila, skidala odjeću i bacala ju na pozornicu. Kako se naziva opisano stanje u kojemu pojedinac gubi osjećaj vlastitoga identiteta?

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak i koristeći se polaznim sadržajem.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

- 40.** Klinički psiholozi žele eksperimentom provjeriti hipotezu da meditacija smanjuje anksioznost kod anksioznih pacijenata.

Opišite plan (nacrt) istraživanja iz kojega će biti vidljivi postupci s eksperimentalnom i kontrolnom skupinom kako bi se moglo zaključiti uzrokuje li meditacija promjenu u stupnju anksioznosti.

[illegible]

(3 boda)

Psihologija

- 41.** Jerka je na pješčanoj plaži Sabunike opekla meduza. Navedite po jedan primjer za generalizaciju podražaja, diskriminaciju podražaja i gašenje uvjetovane reakcije koristeći se primjerom Jerkova iskustva.

[illegible]

(3 boda)

- 42.** Mladi vaterpolist frustriran je što nije pozvan na završne pripreme za Europsko prvenstvo unatoč svojim izvrsnim rezultatima na terenu.

Imenujte tri različita obrambena mehanizma kojima bi se vaterpolist mogao koristiti u opisanoj situaciji i potkrijepite ih primjerom.

[illegible]

(3 boda)

Psihologija

43. Pozorno promotrite sljedeće zadatke kojima se mjeri inteligencija.

Zadatak A.

Između šest ponuđenih likova s desne strane odaberite onaj lik koji popunjava prazno mjesto u matrici.

(Odgovor: b jer slijedi logiku da se u trećemu stupcu spajaju prva dva elementa iz istoga retka)

a.

b.

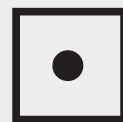
c.

d.

e.

f.

Zadatak B.

Koji pojam ne pripada nizu?

vuk, dupin, zec, morski pas, lisica

(Odgovor: morski pas jer nije sisavac)

Navedite koji zadatak mjeri fluidnu, a koji kristaliziranu inteligenciju.

Objasnite zašto se takav tip zadatka koristi za mjerenje upravo te vrste inteligencije.

Zadatak **A**:

Zadatak **B**:

(3 boda)

Psihologija

44. Pozorno pročítajte tekst.

Godine 2004. joj je ponovno presađen bubrež u Americi, ovog puta od žive, nesrodne donatorice, koja je nekome htjela olakšati ili možda čak spasiti život, a dogodilo se da je to bila Slavenka Drakulić. Potaknuta tim iskustvom, potražila je druge takve dobročinitelje u Americi i na temelju tih razgovora napisala knjigu "Tijelo njenog tijela".

Izvor: www.mvinfo.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Imenujte i objasnite tri motiva (razloga) koji su prema istraživanjima iz socijalne psihologije mogli potaknuti dobročinitelje spomenute u tekstu na ovakvo prosocijalno ponašanje.

[illegible]

(3 boda)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica